

- בעניין: 1. אל לבדי, ת"ז
תושב השטחים הכבושים
2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
– ע"ר 580163517
- ע"י ב"ב עוה"ד אחרון מיילס קורמן (מ"ר 78484) ו/או מאיסא
אבו סאלח אבו עכר (מ"ר 52763) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065)
ו/או בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או נדיה דקה (מ"ר
66713) ו/או תהילה מאיר (מ"ר 71836)
- מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית
 2. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
 3. שר הפנים
- ע"י פרקליטות מחוז ירושלים – אזרחי
משרד המשפטים
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל': 073-3920000; פקס: 02-6468053

המשיבים

עתירה מינהלית

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים לאפשר את חזרתו של העותר 1 מארה"ב לביתו שבגדה המערבית דרך נמל התעופה בן גוריון; ולנמק את סירובו לאשר – ואף לבחון – את בקשת העותר 1 לחזור לגדה המערבית דרך נתב"ג.

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים להגיב לעתירת בהקדם האפשרי, וזאת לנוכח הפגיעה החמורה בזכויותיו של העותר 1 לחופש התנועה, לחופש העיסוק ולחיי משפחה. עוצמתה של פגיעה זו הולכת וגדלה כל עוד מוסיפים המשיבים למנוע מהעותר 1 לחזור מחו"ל לגדה המערבית דרך נתב"ג. דברי בית המשפט העליון לעניין הפגיעה בזכותו של אדם לצאת את ארצו יפים, בשינויים המחויבים, לעניין זכותו לשוב אליה:

לעניין עוצמתה של הפגיעה בזכות – או 'מידתיותה' של הפגיעה – יש לשקול גם את משך הזמן של ההגבלה. ככל שמשך הזמן של ההגבלה ארוך יותר, גדלה עוצמת הפגיעה. לא הרי הגבלה על זכות היציאה מן הארץ לימים מספר כהגבלה לחודשים מספר או אפילו שנים.

(בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695, 705 א(2002); וראו גם: בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על(1)2006(1) 320, 331; ובג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(4) 757, 759 (2005)).

בהקשר זה יצוין, כי ביום 23.2.2020 נסע העותר 1 מביתו בגדה המערבית לירדן, דרך גשר אלנבי, ומשם טס להודו לצורכי עבודתו. כעבור כשבוע, טס העותר מהודו לארה"ב, גם זה לצורכי עבודתו. בעת יציאתו את הגדה המערבית, תכנן העותר 1 לחזור לגדה, דרך ירדן, במחצית השנייה של חודש מרץ 2020. אולם, בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, החליטה ממשלת ירדן באמצע מרץ לסגור את גבולותיה, ובתוך כך הפסיקה את כלל הטיסות אליה וסגרה את מעבר הגבול בגשר אלנבי. נכון לעת כתיבת שורות אלה, חזרתו של העותר 1 לגדה המערבית דרך ירדן נותרת בלתי אפשרית. על כן, הדרך היחידה העומדת בפני העותר 1 לעת עתה לחזור לגדה המערבית היא דרך נתב"ג. כל עוד חוסמים המשיבים אפשרות יחידה זו של העותר 1 לשוב לביתו ולבני משפחתו שבגדה המערבית – מהם הוא מנותק זה קרוב ל-3 חודשים – מתמירים המשיבים את הפגיעה בזכויותיו היסודיות.

מקור סמכותו של בית המשפט הנכבד לדון בעתירה

עניינה של העתירה בסירובם של המשיבים לאשר – ואף לבחון – את בקשת העותר 1 להיתר לכניסה לישראל, דרך נתב"ג, לצורך חזרתו מחו"ל לביתו בגדה המערבית. הסמכות העניינית והמקומית לדון בעתירה זו הוקנתה לבית משפט נכבד זה בסעיף 1(5) לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תשי"ס-2000 (להלן: **החוק**), בצירוף פרט 12(3) לתוספת הראשונה, ולחלופין, בסעיף 5א(א)1 לחוק בצירוף פרט 3(ו) לתוספת הרביעית.

על פי סעיף 1(5) לחוק, בצירוף פרט 12(3) לתוספת הראשונה, מוסמך בית משפט נכבד זה לדון בעתירה נגד "החלטה" (שהגדרתה לפי סעיף 2 לחוק, כוללת "העדר החלטה וכן מעשה או מחדל"), של "רשות" (שהגדרתה לפי סעיף 2 לחוק, כוללת "רשויות המדינה . . . וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין"), על פי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003 (להלן: **הוראת השעה**). סעיף 2 להוראת השעה קובע, כי "על אף האמור בכל דין . . . שר הפנים לא יעניק לתושב אזור [ובין היתר, תושב פלסטיני בגדה המערבית, לפי סעיף 1 להוראת השעה] . . . אזרחות לפי חוק האזרחות ולא ייתן לו רישיון לשיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, ומפקד האזור [קרי, המשיב 1] לא ייתן לתושב אזור היתר לשהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור". אולם, נקבע בסעיף 3ב(3) להוראת השעה, כי "על אף הוראות סעיף 2, רשאי מפקד האזור לתת [לתושב אזור] היתר לשהייה בישראל . . . למטרה זמנית, ובלבד שהיתר לשהייה למטרה כאמור יינתן לתקופה מצטברת שלא תעלה על שישה חודשים".

המקרים בהם המשיב 1 מפעיל את הסמכות המוקנית לו בסעיף 3ב(3) להוראת השעה, להיתר את כניסתם של תושבי הגדה המערבית לישראל "למטרה זמנית", מפורטים במסמך שמתפרסם על ידי המשיב 2 ומתעדכן מעת לעת בהתאם למדיניות המשתנות של המשיבים וגורמים ישראלים נוספים, הקרוי "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה וליציאתם לחו"ל" (גרסתו המעודכנת ליום 19.2.2020) (להלן: **סטטוס ההרשאות**). על פי סעיף 1(א) לפרק "כללי" לסטטוס ההרשאות, "אזור יהודה ושומרון הינו שטח צבאי סגור, שהיציאה ממנו והכניסה אליו טעונים היתר מאת המפקד הצבאי", וזאת, "בהתאם לצו בדבר שטחים סגורים (אזור הגדה המערבית) (תיקון) (מס' 34), תשכ"ז-1967". לפי סעיף 8(ט) לפרק א' לסטטוס ההרשאות, אחד המקרים בהם כניסת פלסטינים מהגדה המערבית לישראל מאושרת (למטרה זמנית) על ידי המשיב 1 והגורמים המוסמכים לכך על ידו, הוא לצורך "מעבר[ם] . . . לחו"ל דרך נתב"ג".

לפי סעיף 1(ח) לפרק "כללי" לסטטוס ההרשאות ולמס"ד 45 לטבלת היתרים-איו"ש הנספחת לו, "מי שהותרה יציאתו לחו"ל דרך נתב"ג, רשאי לשוב לאזור באותה הדרך". כלומר, אלו שחוסמכו על ידי המשיב 1 להתיר לפלסטינים תושבי הגדה המערבית לצאת ממנה ולהיכנס לישראל בכדי לטוס לחו"ל דרך נתב"ג, גם נושאים בסמכות הנגזרת להתיר לפלסטינים תושבי הגדה המערבית להיכנס לישראל דרך נתב"ג לצורך חזרתם לגדה המערבית.

היתרים "ליציאה מישראל דרך" נתב"ג – וכפועל יוצא מכך, היתרים לכניסה חזרה לישראל דרך נתב"ג – מונפקים לפלסטינים תושבי הגדה המערבית בהתאם ל"נוהל הנפקת היתרי יציאה דרך נמלי היציאה מישראל" (גרסתו מיולי 2015) (להלן: הנוהל או הנוהל הרלוונטי), שהינו נוהל של המנהל האזרחי והמשיב 2 (לו כפוף המנהל האזרחי). הנוהל קובע, כי "ככלל, יציאתם של תושבים פלסטינים לחו"ל דרך [נתב"ג] . . . תתבצע רק במקרים הומניטאריים וחריגים" (סעיף 1(א)). יצוין, כי לעותרים לא ידוע על קיום נוהל ייעודי נפרד להסדרת דווקא חזרתם של פלסטינים תושבי הגדה המערבית אליה מחו"ל דרך נתב"ג. על פי סעיף 5א(א)1 לחוק, בצירוף פרט 3(ו) לתוספת הרביעית, "החלטה פרטנית של רשות שעניינה יציאת תושב אזור מהאזור לפי נוהלי המינהל האזרחי", כגון הנוהל האמור, מצויה בסמכותו העניינית והמקומית של בית משפט נכבד זה.

התשתית העובדתית

א. מבוא: ככלל, "רק במקרים הומניטאריים וחריגים", ניתן אישור לבקשות פלסטינים תושבי הגדה המערבית לצאת לחו"ל ולשוב מחו"ל דרך נתב"ג

1. כאמור לעיל, על פי מדיניות המשיבים כפי שבאה לידי ביטוי בנוהל הרלוונטי של המנהל האזרחי והמשיב 2 בעניין "הנפקת היתרי יציאה דרך נמלי היציאה מישראל", "ככלל, יציאתם של תושבים פלסטינים [מהגדה המערבית] לחו"ל דרך נמלי היציאה הבין לאומיים של ישראל (כגון: נתב"ג . . .) תתבצע רק במקרים הומניטאריים וחריגים", בהם התבקש והתקבל אישורם של המשיבים מראש ס' 1(א) (תדגשה הוספה). העתק מ"נוהל הנפקת היתרי יציאה דרך נמלי היציאה מישראל" (גרסתו מיולי 2015 כפי שמופיעה באתר מתפ"ש) מצורף ומסומן ע/1.
2. לעומת זאת, יציאת פלסטינים תושבי הגדה המערבית לחו"ל דרך גשר אלנבי אינה כרוכה בקבלת אישור כלשחו על ידי המשיבים, "כאשר ככלל, לתושבי [הגדה המערבית] . . . היציאה לחו"ל דרך גשר אלנבי מאושרת ולא מחייבת תיאום מראש" (סטטוס ההרשאות, הני"ל, בסי' 9(ב) לפי א'). העתק מהחלקים הרלוונטיים של "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל, למערכת בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה וליציאתם לחו"ל" (גרסתו מיום 19.2.2020 כפי שמופיעה באתר מתפ"ש) מצורף ומסומן ע/2.
3. כמפורט להלן, זכותו של כל אדם שיצא מארצו לחזור אליה. בהתאם לכך, החזרה לגדה המערבית של תושביה הפלסטינים דרך גשר אלנבי מאושרת באופן גורף דרך קבע ולא מצריכה קבלת היתר. בדומה לכך, מי שקיבל היתר לנסוע מהגדה המערבית לחו"ל דרך

נתב"ג, רשאי מתוקף אותו ההיתר, לחזור לגדה המערבית דרך נתב"ג (סטטוס ההרשאות, הנ"ל, בס' 1 (ח) לפי "כללי" ומס"ד 45 לטבלת היתרים-איו"ש).

4. יודגש, כי על פי הנוהל, "ככלל, אין מניעה שהבקשה" לקבלת ההיתר למעבר דרך נתב"ג, לצורך נסיעה מהגדה המערבית לחו"ל כמו גם חזרה לגדה מחו"ל, "תוגש על ידי כל גורם אפשרי (תושב, קישור, מושל, ארגונים וגורמים אחרים)" (הנוהל, הנ"ל, בס' 3(א)(1)). כמו כן, נקבע בנהל כי "הבקשה תוגש במת"ק" – כלומר, ישירות לגורמי המשיבים, ללא צורך בתיווך או באישור של גורם כלשהו ברשות הפלסטינית (שם, בס' 3(א)(2)).

ב. הצדדים לעתירה

5. העותר 1 (להלן: **העותר**), יליד 1986, הינו רשום במרשם האוכלוסין של אזור הגדה המערבית ומתגורר ברמאללה. העותר יצא מתגדה המערבית לירדן דרך גשר אלנבי בסוף פברואר 2020 וטס מעמאן להודו, ומשם לארה"ב כעבור כשבוע, לצורכי עבודתו, תוך כוונה לחזור לביתו בגדה המערבית, דרך ירדן, במחצית השנייה של חודש מרץ 2020. אולם, עקב התפרצות נגיף הקורונה וסגירת גבולותיה של ממלכת ירדן, טרם עלה בידי העותר לחזור לגדה המערבית, והוא נותר בלידת ברירה בחו"ל מזה כשלושה חודשים. מכאן, בקשת העותר כי יותר לו לחזור לגדה המערבית דרך נתב"ג.

6. העותרת 2, המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**), היא עמותת רשומה שמושבה בירושלים, הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים תושבי השטחים הכבושים.

7. המשיב 1 (להלן: **המפקד הצבאי**) הוא המפקד הצבאי האחראי על אזור הגדה המערבית מטעמה של מדינת ישראל, המחזיקה בגדה המערבית תחת כיבוש צבאי זה למעלה מחמישים ושלש שנים.

8. המשיב 2, מתאם פעולות הממשלה בשטחים (להלן: **מתפ"ש**), הינו אחראי על יישום המדיניות האזרחית של ממשלת ישראל בשטחי הגדה המערבית וכלפי רצועת עזה, ואמון על תיאום וקישור עם הרשות הפלסטינית ולמול האוכלוסייה הפלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה. למתפ"ש כפופים המנהל האזרחי ומנהלות התיאום והקישור (המת"קים).

9. המשיב 3 הוא שר הפנים, המוסמך על פי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, וחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003, לתת אשרות ורישיונות ישיבה בישראל, ולאשר מתן היתרי שהייה בישראל בידי המשיב 1. באמצעות מינהל מעברי גבול ברשות האוכלוסין וההגירה, אחראי שר הפנים גם על ביצוע הבקרה ורישום הכניסה לישראל והיציאה ממנה במעברי הגבול בישראל, לרבות נתב"ג.

ג. עבודת העותר כרוכה בנסיעות תדירות מהגדה המערבית לחו"ל ובחזרה אליה

10. העותר נולד בירושלים בשנת 1986, וכאמור, הוא רשום כתושב הגדה המערבית במרשם האוכלוסין של האזור. העותר מחזיק גם אזרחות אמריקאית, והוא מחלק את זמנו בין ביתו ברמאללה, העיר בה מתגוררים גם הוריו ושתי אחיותיו, לבין ביתו, שבבעלותו, במדינת פנסילבניה שבארה"ב, שם ממוקם המשרד הראשי האמריקאי של החברה בה הוא עובד. העתק מתעודת הזהות של העותר מצורף ומסומן 3/;

- העתק מהדרכון האמריקאי של העותר מצורף ומסומן ע/4.
11. העותר משמש מנהל מוצרים גלובלי בחברת "PORTESCAP" האמריקאית (להלן: **החברה** או **חברת העותר**). מדובר בחברת ייצור וטכנולוגיה, המייצרת מוצרים לבקרת תנועה מדויקת, בעיקר לשימוש בתחום הרפואי. כאמור, לחברה משרד ראשי בפנסילבניה, ומתוקף תפקידו, על העותר לשחות בארה"ב במשך חלק ניכר של השנה.
12. יחד עם זאת, לחברה משרד ראשי נוסף במומבאי שבהודו, וגם שם נדרש העותר להתייצב מעת לעת. נוסף על כן, רוב לקוחות החברה מולם עובד העותר מושתתים באירופה, אסיה, ובמזרח התיכון. לעתים קרובות העותר מוזמן לבקר אצל לקוחות אלה לפגישות עסקיות ופגישות אסטרטגיה, ואף לביקורים אצל לקוחותיהם-שלהם (לרבות חברות ומוסדות המשתמשים בפועל במוצרי החברה). מטבע הדברים, מגוריו של העותר בגדה המערבית, במזרח התיכון, מקל עליו לשרת את לקוחותיו במדינות השונות שבמרחב הקרוב ולמלא את תפקידו בחברה באופן מיטבי.
13. יצוין, כי החברה הינה ספק אסטרטגי לחברת "STXI Motion LTD", שהינה חברת הייטק ישראלית הממוקמת בפתח תקווה (להלן: **הלקוח הישראלי**). העותר מנהל את היחסים העסקיים בין חברתו לבין הלקוח הישראלי, המהווה לקוח בהיקף משמעותי עבורו וחברתו. במסגרת זו, בשנתיים האחרונות הגיע העותר למספר פגישות עסקיות בישראל אליהן הוזמן על ידי הלקוח הישראלי, אשר אף סייע לו להשיג את ההיתרים הנדרשים לשם כך. יצוין, כי כניסתו של העותר לישראל גם הותרה לצרכים שונים בעבר.
- העתק ממכתב הזמנה מטעם הלקוח הישראלי מצורף ומסומן ע/5 ;
- העתק מהכרטיס המגנטי של העותר מצורף ומסומן ע/6 ;
- העתק מהיתר כניסה לישראל שהונפק לעותר מצורף ומסומן ע/7.
14. יוער, כי העותר גם אחראי על היחסים העסקיים בין חברתו לבין לקוח אירופאי (להלן: **הספק האירופאי**), אשר סיפק לבית חולים ישראלי משאבות עם מנועים שיוצרו על ידי החברה בתן השתמשו לצורך טיפול בחולי קורונה.

ד. העותר מנוע מלחזור לביתו בגדה המערבית מזה כ-3 חודשים

15. כאמור, שגרתו העסקית של העותר כרוכה בנסיעות תדירות מהגדה המערבית לחו"ל ובחזרה אליה. כל פעם שמבקש העותר לצאת את הגדה המערבית, הוא נאלץ, בהתאם למדיניות המשיבים, לצאת לירדן דרך גשר אלבני ולטוס ליעדו הסופי מנמל התעופה הבינלאומי עמאן-המלכה עאליה.
16. וכך עשה העותר, כדבר שבשגרה, ביום 23.2.2020, כשנסע מהגדה המערבית לעמאן דרך גשר אלבני וטס משם למומבאי, שם ממוקם אחד מהמשרדים הראשיים של חברתו, וכעבור כשבוע המשיך את נסיעת העבודה שלו וטס לפנסילבניה, שם ממוקם המשרד הראשי האחר של חברתו. במועד יציאתו מהגדה המערבית, תכנן העותר לחזור לביתו בגדה מתישהו במחצית השנייה של חודש מרץ 2020, בהתאם לדרישות השוטפות של עבודתו.
17. אולם, עם התפרצות נגיף הקורונה, סגרה ממלכת ירדן את גבולותיה באמצע מרץ 2020, בטרם הספיק העותר לחזור דרכה לגדה המערבית. כלל הטיסות אל ירדן וממנה הופסקו מאז

- 17.3.2020, ומעבר הגבול הירדני בגשר אלנבי נסגר גם הוא. נכון למועד כתיבת שורות אלו, חזרתו של העותר לביתו בגדה המערבית דרך ירדן נותרת בלתי אפשרית.
18. על אף הצעדים הננקטים על ידי ירדן, אלמלא מדיניותם הגורפת (כמעט) של המשיבים, האוסרת ככלל על חזרתם הביתה של תושבי הגדה המערבית מחו"ל דרך נתבי"ג, יכול היה העותר לחזור לביתו בגדה המערבית ולתמוך בחוריו ושתי אחיותיו ולעזור להם להתמודד עם הקשיים הרבים בהם נתקלו בחודשים האחרונים מפאת המגפה העולמית.
19. במקום זאת, העותר נותר לבדו בארה"ב מזה שלושה חודשים מעבר למה שתכנן, במהלכם נהפכה ארה"ב למדינה המוכה ביותר מנגיף הקורונה, בה נדבקו יותר משני מיליון איש ומתו למעלה מ-115,000. מנותק בליית ברירה מבני משפחתו וביתו בגדה המערבית, נאלץ העותר להתמודד עם מצב החירום בכוחות עצמו. לא למותר לציין, כי אי יכולתו של העותר לחזור לגדה המערבית מקשה על עבודתו מול לקוחותיה של חברתו הנמצאים באזור המזרח התיכון ובאזורים סביבתיים – ובכלל זה הלקוח הישראלי והספק האירופאי – ובכך נמנע ממנו למלא את תפקידו באופן מיטבי.
- ה. המשיבים מסרבים לאשר – ואף לבחון – את בקשת העותר לחזור לגדה המערבית דרך נתבי"ג**
20. ביום 19.5.2020, כחודשיים לאחר שירדן הפסיקה את כלל הטיסות הנכנסות אליה, פנה המוקד בשם העותר לקצין פניות הציבור במנהל האזרחי וביקש, כי תותר חזרתו של העותר מארה"ב לגדה המערבית דרך נתבי"ג. בפנייתו זו, הסביר המוקד, כי העותר נסע לארצות הברית לצורכי עבודתו תוך ציפייה לחזור לגדה המערבית דרך ירדן במרץ 2020, אך נאלץ להישאר בארה"ב בעקבות סגירת גבולותיה של ירדן כחלק מהצעדים למנוע את התפשטות נגיף הקורונה.
21. בפניית המוקד האמורה צוין, כי באפשרות העותר לנסוע לישראל בטיסה ישירה מאזור ניו יורק לנתבי"ג, וצורפו פרטי טיסות מתאימות, ומועדי ההמראה מניוארק בתאריכים 22.5.2020 ו-1.6.2020, והנחיתה בנתבי"ג יום למחרת, בהתאמה. כמו כן, צורפו לפניית המוקד צילומים של הדרכון האמריקאי והדרכון הפלסטיני של העותר. צוין כי תוקף הדרכון הפלסטיני פג ביום 29.3.2020, קרי לאחר סגירת גבולות ירדן. יש להדגיש, כי ביום 2.6.2020 הונפק לעותר דרכון פלסטיני חדש, אשר נשלח לו על ידי אמו המתגוררת בגדה המערבית. העתק מפניית המוקד מיום 19.5.2020 על נספחיה מצורף ומסומן ע/8;
- העתק מהדרכון הפלסטיני החדש של העותר מצורף ומסומן ע/9.
22. בחמשך יום 19.5.2020, נמסר למוקד מנציג המשיבים, כי לפנייתו בשם העותר ניתן מסי פנייה 65735.
- העתק מהודעת הדוא"ל מטעם המשיבים מיום 19.5.2020 מצורף ומסומן ע/10.
23. למחרת, ביום 20.5.2020, התקבל במוקד מכתב מקפ"ץ במנהל האזרחי, בו נמסר כי "לאחר עיון בפנייתך [מיום 19.5.2020] נציין כי ככל שברצונו של התושב מר אללאבדי, ת"ז , לאשר כניסה דרך נתבי"ג, עליו לפנות למשרד לעניינים אזרחיים ברש"פ ולהגיש בקשה אשר תיבחן בהתאם למדיניות ולנהלים". לא נזכר במכתב זה מקור הדרישה כי בקשת העותר תוגש למשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית.
- העתק מהמכתב מטעם המשיבים מיום 20.5.2020 מצורף ומסומן ע/11.

24. כאמור לעיל, הנוהל הרלוונטי קובע, כי בקשת תושב הגדה המערבית להיתר יציאה לחו"ל דרך נתבי"ג (וחזרה לגדה באותה הדרך) "תוגש במת"ק" – כלומר, ישירות לגורמי המשיבים 1 ו-2 – וכי "אין מניעה" כי תוגש על ידי "כל גורם אפשרי" (הנוהל, הני"ל, בס' 3(א)(1) ו-3(א)(2)). בנוהל אין כל דרישה להגשת בקשה כגון זו של העותר באמצעות המשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית.

25. יצוין, כי בנוהל נפרד של מתפ"ש, המסדיר את הטיפול בבקשות פלסטינים **תושבי רצועת עזה** לצאת לחו"ל דרך נתבי"ג, אכן נקבע כי "הבקשה תועבר למת"ק [עזה] ע"י נציג הועדה האזרחית הפלסטינית (נוהל "הנפקת היתרי יציאה לנתבי"ג לתושבים פלסטי", ס' 3(א) (גרסתו מפברואר 2015 כפי שמופיעה באתר מתפ"ש)). דרישה זו תואמת את הנקבע בסטטוס ההרשאות: "בקשות לכניסת תושבי רצועת עזה לישראל מועברות למת"ק עזה מהוועדה האזרחית הפלסטינית ברצועה, הכפופה למשרד לעניינים אזרחיים של הרשות הפלסטינית אשר ברמאללה" (סטטוס ההרשאות, הני"ל, בס' 1(א) לפי ב'). ואולם, דרישה זו כלל לא חלה על תושבי הגדה המערבית, ולא קיימת כל דרישה דומה – הן בנוהל הרלוונטי הן בסטטוס ההרשאות – לפיה בקשות תושבי הגדה המערבית לצאת לחו"ל ולחזור מחו"ל דרך נתבי"ג יוגשו באמצעות גורם כלשהו ברשות הפלסטינית. כאמור, ההיפך הוא הנכון – הנוהל הרלוונטי קובע מפורשות כי בקשות תושבי הגדה המערבית לטוס דרך נתבי"ג יוגשו ישירות לצד הישראלי על ידי כל גורם אפשרי.

26. ביום 24.5.2020, שב ופנה המוקד בעניין העותר לקפ"ץ במנהל האזרחי, וביקש בשנית כי חזרתו לגדה המערבית דרך נתבי"ג תתואם ותאושר ללא דיחוי, וזאת בהתאם לנהלי המשיבים ואופן טיפולם בפועל במקרים דומים, וכן בהתאם לנסיבות ההומניטריות והחריגות ביותר בגינן חזרתו של העותר לגדה המערבית דרך ירדן הפכה בלתי אפשרית.

27. המוקד הדגיש בפנייתו זו, כי על פי הנוהל, בקשות כגון זו של העותר יוגשו "ע"י כל גורם אפשרי" ישירות לנציגי המשיבים 1 ו-2, וכי הדרישה שהועלתה במכתב מטעם המשיבים מיום 20.5.2020, לפיה על העותר להפנות את בקשתו למשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית, לא קיימת הן בנוהל הן בסטטוס ההרשאות (הנוהל, הני"ל, בס' 3(א)(1) ו-3(א)(2)).

28. נוסף על כך, הזכיר המוקד, כי על פי הנוהל, הכלל הוא כי בקשות כגון זו של העותר מאושרות "רק במקרים הומניטאריים וחריגים" (שם, בס' 1(א)). המוקד טען כי מקרהו של העותר, אשר בעקבות סגירת גבולותיה של ממלכת ירדן כחלק ממאבקה בהתפרצות נגיף הקורונה, נותר בלתי ברירה במדינה בה התפרצות הנגיף כבר גרמה (עד אותה עת) למותם של כ-100 אלף איש, מהווה מקרה הומניטרי וחריג בעליל.

29. בהקשר זה ציין המוקד, כי בקשה דומה (מכתב המוקד מס' 110072) שנשלחה על ידו לגורמי המנהל האזרחי ביום 22.3.2020, בעניינה של תושבת הגדה המערבית שנותרה אף ללא כל אפשרות אחרת לחזור מחו"ל עקב התפרצות נגיף הקורונה וסגירת גבולותיה של ירדן, וביקשה כי חזרתה לביתה בגדה המערבית דרך נתבי"ג תאושר ותתואם, **אכן טופלה ואושרה על ידי גורמי המשיבים, ללא הפניה לאף גורם ברשות הפלסטינית.**

העתק מפניית המוקד מיום 24.5.2020 מצורף ומסומן ע/12;
העתקים ממכתב המוקד מס' 110072 מיום 22.3.2020, ומתגובת המשיבים מיום 25.3.2020, מצורפים ומסומנים ע/13 א'-ב'.

30. בהמשך היום, נמסר למוקד מגורמי המשיבים, כי לפנייתם בעניין העותר מיום 24.5.2020 ניתן מספר פנייה 66499.
- העתק מהודעת הדוא"ל מטעם המשיבים מיום 24.5.2020 מצורף ומסומן ע/14.
31. משטרים קיבל מענה ענייני לפנייתו מיום 24.5.2020, שלח המוקד תזכורת בעניינו של העותר לקפ"ץ במנהל האזרחי ביום 1.6.2020. המוקד סיכם את נסיבות העניין של העותר, והזהיר כי תתכן פנייה לערכאות אם לא תתקבל תגובה עניינית ללא דיחוי.
- העתק מפניית המוקד מיום 1.6.2020 מצורף ומסומן ע/15.
32. ביום 3.6.2020 נמסר מגורמי המשיבים למוקד, כי לפנייתו מיום 1.6.2020 ניתן מספר פנייה 69665.
- העתק מהודעת הדוא"ל מטעם המשיבים מיום 3.6.2020 מצורף ומסומן ע/16.
33. עד לכתיבת שורות אלו, טרם התקבלה תגובה עניינית לטענות העותרים שהועלו במכתבם מיום 24.5.2020, הנ"ל. למותר לציין כי העותר מתכה מזה כשלושה חודשים לחזור לביתו בגדה המערבית, דבר שיאפשר לו להתאחד עם בני משפחתו ויקל עליו לנהל את היחסים העסקיים עם לקוחותיו באזור.
34. ככל שחזרתו של העותר לגדה המערבית דרך נתב"ג תותר, הוא יוכל לטוס ב"יונייטד איירליינס" בטיסה ישירה שתמריא מניוארק ביום 1.7.2020 או ביום 4.7.2020, ושתנחת בנתב"ג למחרת היום, בהתאמה.
- העתקים מפרטי טיסות אפשריות מצורפים ומסומנים ע/17.
35. נוכח סירובם של המשיבים לאשר – ואף לבחון – את בקשת העותר לחזור לגדה המערבית דרך נתב"ג, ונוכח הנסיבות ההומניטריות והחריגות העומדות מאחורי בקשתו זו והפגיעה המתמשכת בזכויותיו הנגרמת מדחייתה בפועל, לא נותר לעותרים אלא לפנות לבית משפט נכבד זה.

הטיעון המשפטי

א. הדין ההומניטרי הבינלאומי מחייב את המשיבים לשמור על זכויות האדם של העותר, וביניהן זכויותיו היסודיות לחופש תנועה, לחופש העיסוק ולחיי משפחה

36. כידוע, "ישראל מחזיקה בשטחי האזור בתפיסה לוחמתית" (בג"ץ 7862/04 אבו דאהר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד נט(5) 368, 375 (2005)). המשיב 1 אינו ריבון בשטחים הכבושים, אלא משמש כנאמן בהם. מכלול סמכויותיו של המשיב 1 כנאמן השטח הכבוש נתון לו מכוח המשפט הבינלאומי, ובכפוף לו (ראו למשל בג"ץ 2150/07 אבו צפיה נ' שר הביטחון, פ"ד סג(3) 331, פס' 16-17 לפסק דינו של השופט פוגלמן (2009)).
37. בתחום הדין ההומניטרי הבינלאומי, שמירה על זכויות וחירויות יסודיות, וביניהן הזכויות לחופש תנועה, לחופש העיסוק, ולחיי משפחה, מהווה חלק מחובותיה הבסיסיות – הן האקטיביות והן הפסיביות – של המעצמה הכובשת כלפי האוכלוסייה הכבושה. בהיותו המפקד הצבאי האחראי על השטח הכבוש, למשיב 1 חובה אקטיבית להגן על זכויותיהם של תושבים פלסטיניים הנרשמים במרשם האוכלוסין של אזור הגדה המערבית, להבטיח את חייהם התקינים ולשמור על זכויותיהם בכל תחומי החיים האזרחיים. תקנה 43 לאמנה

בדבר הדינים והמנהגים של מלחמה ביבשה לרבות תקנות בקשר לדיני ומנהגי המלחמה ביבשה (האג 1907) (להלן: אמנת האג (1907)) קובעת:

בעבור סמכויות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, ינקוט הלה בכל האמצעים שביכולתו כדי להחזיר על כנם ולהבטיח את הסדר והחיים הציבוריים, עד כמה שהדבר אפשרי. . . . [הדגשה הוספה].

38. הפסיקה הישראלית מכירה בתחולת אותה תקנה, כך למשל בבג"ץ 393/82 ג'מעית אסכאן אלמעלמון אלעתאווניה אלמחדודה אלמסאוליה, אגודה שיתופית רשומה כדין במפקדת אזור יהודה והשומרון נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד (4) 785, 798 (1983) (להלן: פרשת ג'מעית אסכאן אלמעלמון). שם, נקבע כי תקנה 43 חלה בכל תחומי החיים הציבוריים:

הרישא של תקנה 43 לתקנות האג מעניק לממשל הצבאי סמכות ומטיל עליו חובה להחזיר ולהבטיח את הסדר והחיים הציבוריים. . . . אין התקנה מגבילה עצמה להיבט מיוחד של הסדר והחיים הציבוריים. היא משתרעת על הסדר והחיים הציבוריים בכל היבטיהם. על-כן חלה סמכות זו – בצד ענייני ביטחון וצבא – גם על נסיבות 'אזרחיות' רב-גוניות, כגון נסיבות כלכליות, חברתיות, חינוכיות, סוציאליות, תברואתיות, בריאותיות, תעבורתיות וכיוצא באלה עניינים, שחיי אדם בחברה מודרנית קשורים עמהם [הדגשות הוספו].

39. בית המשפט העליון הרחיב על משמעותה של תקנה 43 לאמנת האג (1907) בעניין אבו דאהר, הנ"ל, וקבע כי מכוחה מוטלת על המשיב 1 חובה להגן על זכויות האדם של פלסטינים תושבי השטחים הכבושים, לאמור:

אמנת האג מסמיכה את מפקד האזור לפעול בשני תחומים מרכזיים: האחד – הבטחת האינטרס הביטחוני הלגיטימי של הממשל המחזיק בשטח, והשני – הבטחת צרכיה וזכויותיה של האוכלוסייה המקומית בשטח הנתון לתפיסה הלוחמתית. הצורך האחד הוא צבאי. הצורך האחר הוא צורך אזרחי-הומניטרי. הראשון מתמקד בדאגה לביטחון הכוח הצבאי וכן לסדר, לביטחון ולשמירה על שלטון החוק באזור; השני – נוגע לאחריות לקיום שלום ורווחתם של התושבים. בדאגה לרווחה כאמור מוטל על מפקד האזור לא רק לשמור על הסדר ועל הביטחון של התושבים אלא גם להגן על זכויותיהם, ובייחוד על זכויות האדם החוקתיות הנתונות להם. 'הדאגה לזכויות אדם עומדת במרכז השיקולים ההומניטריים שחובה על המפקד לשקול'. . . . בהגנה על הזכויות החוקתיות של תושבי האזור חלים על המפקד הצבאי גם עקרונות המשפט הציבורי הישראלי, ובהם עקרונות היסוד בדבר זכויות האדם.

(פרשת אבו דאהר, הנ"ל, בעמ' 376 (אשר מצטט את דברי השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 10356/02 חס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח(3) 443, 456 (2004)) (הדגשות הוספו) (אזכורים הוסטו)).

40. במסגרת חובתו זו, המפקד הצבאי אף אינו רשאי להתעלם מהתפתחויות חברתיות, טכנולוגיות, בריאותיות ואחרות המשפיעות על מהותן והיקפן של הזכויות היסודיות המוגנות של תושבי הגדה המערבית. לעניין זה יפים דבריו של השופט ברק (כתוארו דאז) בפרשת ג'מעית אסכאן אלמעלמון באשר לתפיסה צבאית ארוכת מועד:

בקביעת היקף סמכויותיו של הממשל הצבאי על-פי הנוסחה בדבר 'הסדר והחיים הציבוריים' מן הראוי להתחשב בהבחנה בין ממשל צבאי קצר מועד לבין ממשל צבאי ארוך מועד. . . . הבחנה זו בין ממשל צבאי קצר מועד לבין ממשל צבאי ארוך מועד היא בעלת השפעה ניכרת על התוכן שיש ליתן להבטחת 'הסדר והחיים הציבוריים'. . . . בתפיסה צבאית ארוכת מועד צורכי האוכלוסייה המקומית מקבלים יתר תוקף. . . . חייה של אוכלוסייה, כחיינו של יחיד, אינם שוקטים על השמרים אלא מצויים בתנועה מתמדת, שיש בה התפתחות,

צמיחה ושינוי. ממשל צבאי אינו יכול להתעלם מכל אלה. אין הוא רשאי להקפיא את החיים . . . על-כן משתרעת סמכותו של ממשל צבאי לנקיטת כל האמצעים הנחוצים כדי לחבטיח צמיחה, שינוי והתפתחות.

(פרשת ג'מעית אסכאן אלמעלמון, הני"ל, בעמ' 800-801, 804 (הדגשות הוספו)).

41. בהתחשב בכך שאזור הגדה המערבית מוחזק בתפיסה לוחמתית בידי המפקד הצבאי ומדינת ישראל מזה למעלה מ-53 שנים, המשיבים אינם יכולים "להתעלם" משינויים משמעותיים במציאות המשפיעים על חייה וזכויותיה של האוכלוסייה המקומית, ובכללם אלה שהתחוללו בחודשים האחרונים בעקבות התפרצות נגיף הקורונה (שם). המשיבים אינם "רשאינים" להקפיא את" מדיניותיהם, כאשר המנעות מעדכון מביאה להחמרה של פגיעות חמורות ממילא בזכויות אדם של פלסטינים תושבי הגדה המערבית עקב שינויים במציאות (שם).

42. סגירת גבולותיה של ירדן כחלק ממאבקה בהתפשטות נגיף הקורונה, לא פוטרת את המפקד הצבאי מחובתו לשמור על זכויות האדם של תושבי הגדה המערבית, ובכלל זה זכותם לצאת מארץ מגוריהם ולחזור אליה. בהינתן הנסיבות החדשות, מדיניות המשיבים, לפיה יציאה לחו"ל מהגדה המערבית וחזרה אליה מתאפשרות לתושביה הפלסטינים, ככלל, אך ורק דרך גשר אלנבי, משמעה שלילה גורפת (כמעט) של אחת מזכויותיהם היסודיות. משהתירו המשיבים את יציאת העותר מהגדה המערבית, עליהם לנקוט "בכל האמצעים שביכולתם" לאפשר את חזרתו אליה, כחלק מחובתם "[להבטיח את הסדר והחיים הציבוריים] בשטחים הכבושים (אמנת האג (1907), בתקנה 43). הנה כי כן, על המשיבים לטפל ולהכריע בבקשות פרטניות שכאלה בהתאם לנסיבות העדכניות, ולהתיר לעותר – ולאחרים במצבו – לממש את זכותו לחזור לארצו דרך נתבי"ג – שהינה האפשרות היחידה כעת לחזרתו מחו"ל.

ג. המשיבים פוגעים בזכותו של העותר לחופש התנועה, ובפרט בזכותו לחזור לארצו

43. כאמור, העותר יצא מהגדה המערבית לחו"ל, דרך גשר אלנבי, בסוף פברואר 2020, מתוך כוונה לחזור מארה"ב לגדה המערבית, דרך ירדן, בשלהי מרץ 2020, חודש לאחר מכן. אולם, עקב התפרצות נגיף הקורונה וסגירת גבולותיה של ירדן באמצע מרץ 2020, נמנע מהעותר לחזור לביתו בגדה המערבית באופן זה. מפאת מדיניותם של המשיבים האוסרת, ככלל, על חזרתם לגדה המערבית של תושביה הפלסטינים דרך נתבי"ג, נאלץ העותר להישאר בחו"ל מזה כשלושה חודשים, מנותק בלית ברירה מהוריו ואחיותיו המתגוררים בגדה.

44. כל עוד חזרתו של העותר לגדה המערבית דרך ירדן נותרת בלתי אפשרית, המשמעות של מדיניות המשיבים האמורה, והחלטתם שלא לאשר – ואף לבחון – את בקשתו הפרטנית של העותר להתרת חזרתו מחו"ל דרך נתבי"ג, היא בראש ובראשונה פגיעה חמורה בזכותו לחופש התנועה, ובתוך כך שלילה מוחלטת של זכותו לחזור לארצו. הזכות לחופש תנועה, הכוללת בגדרה את זכותו של אדם לצאת את ארצו ולחזור אליה, מהווה את הביטוי המרכזי לאוטונומיה של האדם, לבחירתו החופשית ולמימוש יכולותיו. חשיבותה הרבה של הזכות לחופש תנועה נעוצה בכך שחופש התנועה הוא הכוח המניע את מארג זכויותו של האדם. הגבלת חופש התנועה גוררת אחריה בהכרח פגיעה בזכויות אדם נוספות הנוגעות לכל תחומי החיים, ובמקרה דנן, הפגיעה ישירה, חמורה, ובלתי נמנעת בזכויות העותר לחופש העיסוק ולחיי משפחה.

45. לתושבי השטחים הכבושים קיימת זכות לצאת מארצם ולחזור אליה, "ו[ה]ממשל הצבאי בשטחים, הכפוף להלכות המשפט המנהלי הישראלי ולהלכות המשפט הבינלאומי המנהגי מחויב לאפשר לתושבי השטחים לממש זכות-יסוד חשובה זו" (יפה זילברשץ "זכות היציאה ממדינה" משפטים כג 69, 86 (התשנ"ד)).

46. במשפט המנהלי-חוקתי הישראלי, הזכות לחופש תנועה מעוגנת בסעיף 6 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. היא מוכרת כזכות יסוד בסיסית, אשר "עומדת בשורה הראשונה של זכויות האדם" ומצויה "בדממה הגבוהה ביותר במידרג הזכויות בישראל" (בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(4) 736, 754 (2005) (אשר מצטט את דברי הנשיא ברק בבג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1, 51, 53 (1997)).

47. במשפט זכויות האדם הבינלאומי הזכות לחופש תנועה מעוגנת, בין היתר, בסעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966), כ"א 1040 (לחלן: האמנה בדבר זכויות אזרחיות), אשר נחתמה על ידי ישראל בשנת 1966 ואושרה על ידיה בשנת 1991; בסעיף 13 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948); ובסעיף 2 לפרוטוקול הרביעי לאמנה להגנת זכויות אדם וחירויות יסוד (1963).

48. כאמור, הזכות לחופש תנועה כוללת את זכותו של אדם לצאת מארצו ולחזור אליה, והיא הוכרה בסעיף 13(2) להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948):

Everyone has the right to leave any country, including his own, and to return to his country.

49. בדומה לכך, נקבע במפורשות בסעיף 12(4) לאמנה בדבר זכויות אזרחיות, הני"ל, כי:

No one shall be arbitrarily deprived of the right to enter his own country.

50. זכותו של אדם לחזור לארץ מגוריו מוכרת גם בפסיקה הישראלית:

זכותו של אדם לצאת מארץ מגוריו ולחזור אליה היא זכות טבעית. היא אחת מזכויות היסוד של האדם. הגבלתה של הזכות פוגעת פגיעה חמורה בזכויותיו. (בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695, 702 (2002)).

51. יודגש, כי זכותו של העותר לחזור לארצו מוכרת גם כאשר מימושה כרוכה במעבר דרך מדינה אחרת. המשפט הבינלאומי מכיר בקיומה של זכות מעבר ("Right of transfer") שיש בה משום הגבלה על עיקרון הריבונות. מדינה מחויבת לאפשר מעבר בתחומה לנתינים זרים המבקשים להגיע למדינה אחרת או לחלק נפרד של אותה מדינה. זכות המעבר מתקיימת כשהמעבר נחוץ (אפילו אם קיימות חלופות), וכשאין בו כדי לפגוע במדינה הנעברת. המעבר יכול שיהיה בתנאים שמטרתם להגן על אינטרסים לגיטימיים של המדינה הנעברת.

52. יצוין, כי כאשר מדובר במובלעת, זכות המעבר היא בעלת תוקף מנהגי ונובעת באופן טבעי מעצם קיומה של המובלעת. זכות המעבר קיימת גם במקום שאין יחסי קירבה. מקרים קלאסיים, שעל הרקע שלהם התפתח עקרון זכות המעבר, הם המקרים של מדינות ללא גישה לים (כגון שווייץ או מדינות הקווקז), מובלעות המוקפות במדינה אחרת (כגון מערב ברלין עובר לאיחוד גרמניה ומובלעת הר הצופים בשנים 1948-1967) ומדינות מפוצלות מבחינה גיאוגרפית (כמו השטחים הפלסטיניים).

53. לעניין זכות המעבר, ראו:

Kishor Uprety, The Transit Regime for Landlocked States: International Law and Development Perspectives (The World Bank 2006);

E. Lauterpacht, Freedom of Transit in International Law, in 44 Transactions of the Grotius Society 313 (1958);

C. D'Olivier Farran, International Enclaves and the Question of State Servitudes, 4(2) Int'l & Comp. L.Q. 294 (1955).

54. כל עוד גבולותיה של ירדן סגורים, יציאתם של פלסטינים המתגוררים בגדה המערבית ממנה וחזרתם אליה **ברוכות** בהכרח במעבר דרך ישראל. בנסיבות אלה, המשיבים אינם רשאים לבסס את החלטתם השלילית בבקשה פרטנית, כגון זו של העותר, להיתר כניסה לישראל לצורך חזרה לגדה, על מדיניות בלתי עדכנית וגורפת האוסרת ככלל על תנועה דרך נתבי"ג של פלסטינים המתגוררים בשטחים הכבושים. משלא נטען כי חזרתו של העותר לגדה המערבית דרך נתבי"ג תפגע במדינת ישראל, החלטת המשיבים לדחות (בפועל) את בקשתו של העותר הינה שרירותית ואינה יכולה לעמוד בעינה.

55. לא זו בלבד. מקרהו של העותר דווקא **עומד** בעינו של הסייג לכלל הקבוע בנוהל הרלוונטי. כאמור, נקבע על ידי המשיבים כי תנועת פלסטינים דרך נתבי"ג הינה **אפשרית** "במקרים הומניטאריים וחריגים" (הנוהל, הני"ל, בסי' 1(א)). הנסיבות אותן גרמה התפרצותה של מגפה עולמית חמורה, כמותה לא התחוללה מזה מאה שנים, דהינו, האיסור המוחלט שירדן הטילה על תנועה בינלאומית, הביאה לכך שהעותר אינו יכול לחזור דרכה לגדה המערבית. כתוצאה מכך, העותר נאלץ להישאר מזה כשלושה חודשים במדינה המוכה ביותר בנגיף הקורונה, בה מתו מן המחלה יותר מ-115,000 איש, ונמנע מלהתייצב לצד הוריו ואחיותיו, המתגוררים בגדה המערבית, ולסייע להם להתמודד עם הקשיים, האתגרים והלחצים חסרי התקדים בהם נתקלו בתקופת זו מפאת המגפה.

56. אם מקרהו של העותר אינו מקרה "הומניטארי" וחריג, אז נדמה כי סייג זה הינו חסר תוכן וכי המניעה על תנועת פלסטינים תושבי הגדה המערבית כגון העותר (שאינם נושאי תיעוד BMC, VIP1, או VIP2 ושאינם בעלי אשרה א/5) דרך נתבי"ג היא גורפת לחלוטין (ר' הנוהל, הני"ל, בסי' 1(ב)).

57. חריגותה של בקשת העותר ברורה מעליה. העותר מבקש היתר חד-כיווני, קרי, היתר **לשוב** לגדה המערבית דרך נתבי"ג, בנסיבות הנוכחיות, בה אין לא כל אפשרות אחרת לחזור לביתו ולמשפחתו. כאמור, הנוהל הרלוונטי היחיד התקף למקרה שכזה, למיטב ידיעתם של העותרים, הוא הנוהל המסדיר את הנפקת היתרי יציאה מהגדה המערבית דרך נתבי"ג, וכפועל יוצא, כפי שעולה מסטטוס ההרשאות, כלול בכך היתר משנה לחזרה באותה הדרך. ומשכך, מעצם העובדה שהעותר אינו מבקש היתר הלוך-חזור, אלא היתר חזרה בלבד – שאינו מוסדר, ככל הנראה, באף נוהל ייעודי – מעידה על אופיו החריג ביותר של מקרהו.

ג. המשיבים הפרו את חובות ההנמקה והשימוע ושללו מהעותר את זכות הטיעון

58. כאמור, המשיבים כלל לא נימקו את החלטתם שלא לאשר – ואף לא לבחון – את בקשת העותר להיתר חזרה לגדה המערבית דרך נתב"ג, והסתמכו על דרישה שכלל אינה קיימת בנהליהם. בכך, הפרו המשיבים את חובת ההנמקה החלה עליהם בהיותם רשויות ציבוריות, ושללו מהעותר את זכות השמיעה שלו.

59. כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון, "כללי המשפט המינהלי מחייבים את רשויות המדינה בכל פעולותיהן השלטוניות הן כלפי ישראלים הן כלפי זרים" (בג"ץ 5627/02 סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית, פ"ד נח(5) 70, 75 (2004)). מטרתה של חובת ההנמקה הינה "למנוע החלטות מינהליות שרירותיות וסתומות ולהניח יסוד לקיום ביקורת, הן מינהלית והן שיפוטית, על החלטות עובדי הציבור" (רענן הר-זהב **המשפט המינהלי הישראלי** 239 (1996)). חובת ההנמקה נועדה להגשים גם את אחד מכללי הצדק הטבעי – זכות הטיעון של העותר – ולהשתית את הבסיס לקיום חובת השימוע. שהרי בהיעדר הנמקה, לא יכול העותר להתגונן מפני ההחלטה ולהשפיע עליה מבעוד מועד או לאחר שניתנה, אם בדרך של השגה, ואם בדרך של עתירה לבית משפט נכבד זה.

60. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט (כתוארו אז) ברק בפרשת **אבו רומי** :

המקרה שלפנינו מדגים יפה את החשיבות הרבה שיש ליחס לשמירה קפדנית של הכללים בדבר זכות השמיעה. משלא ניתנה לעותר האפשרות לשמוע את התלוות נגדו ולהשמיע את תגובתו שלו, התגבשה בו ההכרה, כי שיקולי הרשויות הם פסולים ומפלים, והאמון שלו כאזרח באמינות השלטון התערער. מצב דברים זה באים הכללים בדבר זכות השמיעה למנוע, שכן הם מכוונים לא רק לכך שהלכה למעשה ייעשה צדק עם הנפגע, אלא הם מכוונים גם להבטיח את האמון של הציבור בפעילותם התקינה של השלטונות. . . . זכות זו אין משמעותה אך הליך פורמלי של הזמנה ושמיעה. זכות השמיעה משמעותה הזכות לשמיעה הוגנת. זכות זו משמעותה מתן הזדמנות נאותה להגיב על מידע שנתקבל, והעשוי להשפיע על ההחלטה בעניינו של העותר. **על-כן, אין מקיימים כהלכתה את זכות השמיעה, אם אין מפנים את תשומת לבו של הפונה למידע, שנתקבל בעניינו, ומאפשרים לו להגיב עליו כראוי.**

(בג"ץ 656/80 אבו רומי נ' שר הבריאות, פ"ד לה(3) 185, 188-189 (1981) (הדגשה הוספה) (אזכורים הושטמו)).

61. אולם, בעניינו של העותר, המשיבים כלל לא נימקו את החלטתם שלא לאשר – ואף לא לבחון – את בקשתו. במכתבם מיום 20.5.2020 (ר' ע/11, לעיל), הדוחה בפועל את בקשתו, קבעו המשיבים, כי בקשת העותר להיתר חזרה לגדה המערבית דרך נתב"ג תיבחן "בהתאם למדיניות ולנהלים" אך ורק אם תוגש למשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית.

62. דא עקא, הנוהל הרלוונטי קובע במפורשות, כי בקשות להיתר יציאה מהגדה המערבית לחו"ל דרך נתב"ג (הכולל, כאמור, היתר חזרה לגדה דרך נתב"ג), יוגשו ישירות לגורמי המשיבים 1 ו-2 וכי "אין מניעה" שיוגשו "ע"י כל גורם אפשרי" (הנוהל, הני"ל, בסי' 3(א) ו-3(א)(2)). על פי הנוהל, ניתן להגיש בקשה כגון זו של העותר לגורמים המוסמכים אצל המשיבים באמצעות "ה[ק]ישור" הפלסטיני, אבל לא חייב; גם ניתן להגיש באמצעות "ארגונים" (כגון העותרת 2) או "גורמים אחרים" (כגון קפ"ץ במנהל האזרחי). כמו כן, נקבע בנוהל כי "ה[ת]ושב" רשאי להגיש את בקשתו בעצמו. לא קיימת בנוהל ובסטטוס ההרשאות, המשקף את מדיניות

- המשיבים העדכנית, כל דרישה להגשת בקשה שכזו אך ורק באמצעות המשרד לעניינים אזרחיים ברשות הפלסטינית – או באמצעות כל גורם אחר ברש"פ.
63. לא למותר לציין, כי עקב הפסקת התיאום האזרחי בין הרשות הפלסטינית לבין גורמי המשיבים, ממילא הגשת בקשות שכאלו באמצעות נציגי הרשות הינה בלתי אפשרית כיום.
64. זאת ועוד. מאז התפרצות נגיף הקורונה, בחנו המשיבים ואף אישרו לפחות בקשה אחת דומה לזו של העותר, אשר הוגשה ישירות אליהם (על ידי המוקד לידי קפ"ץ במנהל האזרחי), ולא באמצעות גורם פלסטיני כלשהו. המוקד כבר העלה טענות אלה מטעמו של העותר, במכתבו למשיבים מיום 24.5.2020 (ר' ע/12, לעיל), אך, טרם התקבל לכך מענה ענייני.
65. נוכח דרישתם המופרכת של המשיבים ובהתחשב בכך שהמשיבים אישרו בעבר מספר בקשות של העותר להיתר כניסה לישראל לצורכים מגוונים, וכן לא מנעו ממנו לצאת לחו"ל בפברואר (דבר שמעיד על כך, שלעמדת גורמי הביטחון הישראליים לא נשקפת מיציאתו לחו"ל וחזרתו לגדה המערבית סכנה ביטחונית כלשהי); ובהינתן נסיבותיו החריגות ביותר של עניינו כיום, לא ניתן להבין מדוע דחו המשיבים את בקשת העותר מושא העתירה. משבקשתו נדחתה בלי נימוק ובהסתמך על דרישה שלא קיימת בנוהל, נראה כי במקרה דנן "שיקולי הרשויות הם פסולים ומפלים", ולכל הפחות הם לא סבירים ולא מידתיים (פרשת **אבו רומי**, הנ"ל, בעמ' 189).

ד. המשיבים מוגעים בזכותו של העותר לחופש העיסוק, ובכך מעצימים את הפגיעה בזכותו לחופש

תנועה

66. עוצמתה של הפגיעה בזכותו של העותר לחופש תנועה מוגברת בשל העובדה שזכות זו חיונית לעצם יכולתו לשרת את לקוחותיה של חברתו הממוקמים באזור המזרח התיכון, ולמלא את דרישות תפקידו בחברה, באופן מיטבי. במילים אחרות, הפגיעה בזכותו של העותר לחזור לארצו – אשר לא ניתנת למימוש מזה כשלושה חודשים בלי קבלת היתר לכניסה לישראל דרך נתב"ג – מועצמת בהיותה כרוכה בפגיעה חמורה בזכותו לחופש העיסוק.
67. דברי בית המשפט העליון בפרשת **סלאח** לעניין עוצמת הפגיעה בזכות היציאה מן הארץ יפים בשינויים המחויבים, לעניין זכותו של העותר לחזור לארצו:

כיצד נשקלת זכות היציאה של הפרט - שהיא, כזכור, נגזרת של הזכות לחופש תנועה ושל הזכות לחירות עוצמת הפגיעה בזכותו של הפרט תיבדק [א] לפי עניינו האישי של האדם שיציאתו נאסרה, ביציאה מן הארץ מטרת הנסיעה ויעד הנסיעה הם שיקולים חשובים לעניין עוצמת הפגיעה בזכות. **הגבלת זכות היציאה מן הארץ של מי שיציאתו חיונית וחשובה עשויה להעצים את הפגיעה בו.**

(פרשת **סלאח**, הנ"ל, בעמ' 704-705 (הדגשה הוספה)).

68. חופש העיסוק נגזר מזכותו של כל אדם לפתח את אישיותו, לעצב את חייו ולקדם את מעמדו החברתי. כפי שכבר נאמר על ידי בית המשפט העליון:

הזכות לחופש עיסוק מאפשרת לאדם לבחור היכן ישקיע את הונו האנושי. בחירה זו מושפעת משיקולים מגוונים פגיעה בחופש העיסוק מתקיימת לא רק כאשר נמנעת מהעובד לחלוטין הזכות לבחור את מעבידו, אלא גם כאשר זכות הבחירה שלו נפגעת, ואפילו בעקיפין 'אכן, חופש העיסוק הוא החירות של הפרט להגשים את אישיותו ולתרום את תרומתו לחברה על-ידי השקעת מאמציו בעיסוק, במלאכה או במשלח-יד. חירות זו נפגעת אם הסדרים

(נורמטיביים או פיזיים) מונעים ממנו – במישרין או בעקיפין – מלפעול על-פי רצונו ויכולתו.

(בג"ץ 8111/96 **הסתדרות העובדים החדשה נ' התעשייה האווירית לישראל בע"מ**, פ"ד נח(6) 481, 542-543 (2004) (אשר מצטט את דברי הנשיא (בדימוס) ברק בפסק דינו בבג"ץ 5936/97 **לם נ' מנכ"ל משרד החינוך, התרבות והספורט**, פ"ד נג(4) 673, 693 (1999)).

69. בעניין הפגיעה בחופש העיסוק, גם נקבע על ידי בית המשפט העליון כי אין להפריד בין שלילת יכולתו של אדם לעסוק במקצועו לבין פגיעה באופן מימוש העיסוק:

נדגיש כי על-אף קיומה הלכאורי של הבחנה עיונית בין סוגי הפגיעה בחופש העיסוק הרי שבחיי המעשה ההבחנה בין שלילת עיסוק או פגיעה בכניסה לעיסוק לבין פגיעה באופן מימוש העיסוק אינה תמיד חדה וברורה. כך, למשל ייתכן כי בנסיבותיו של מקרה קונקרטי הגבלת מימוש של עיסוק תהא כה מקיפה ועמוקה, עד שחומרתה תגיע כדי שלילת עיסוק או מניעת כניסה אליו. במקרים מעין אלה תיבחן הפגיעה על-פי רמת בדיקה מחמירה יותר, כאמור לעיל.

(בג"ץ 4769/95 **מנחם נ' שר התחבורה**, פ"ד נו(1) 235, 261 (2002)).

70. במקרה דנן, [ה]פגיעה באופן מימוש העיסוק של העותר היא חמורה, כיוון שהיא מקשה על העותר למלא כראוי את תפקידו בחברתו ולנהל את יחסיה העסקיים עם לקוחותיה הנמצאים ופועלים באזור המזרח התיכון ובסביבתו באופן מיטבי (שם). כאמור, רוב לקוחות חברתו מולם עובד העותר, לרבות הלקוח הישראלי והספק האירופי (הנ"ל), נמצאים במזרח התיכון, באירופה ובאסיה, ויכולתו לשרת אותם נפגעת כל עוד נמנע ממנו לחזור מארה"ב לגדה המערבית. מאז סגרה מדינת ירדן את גבולותיה, [ה]הסדר[ות] היחיד המונע מהעותר "מלפעול על-פי רצונו" בתחום עיסוקו ולחזור לביתו בגדה המערבית, הוא סירובם של המשיבים להתיר לו להיכנס לישראל דרך נתב"ג לצורך מעברו לגדה (פרשת **הסתדרות העובדים החדשה**, הנ"ל, בעמ' 542-543).

71. זכות העותר לחופש העיסוק מעוגנת היטב גם במשפט זכויות האדם הבינלאומי, ובייחוד בסעיף 6 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות (1966), כ"א 1037 (להלן: האמנה בדבר זכויות כלכליות), אשר נחתמה על ידי מדינת ישראל בשנת 1966 ואושררה על ידיה בשנת 1991. שם, נקבע כי:

[T]he right to work . . . includes the right of everyone to the opportunity to gain his living by work which he freely chooses or accepts The steps to be taken by a State Party to the present Covenant to achieve the full realization of this right shall include technical and vocational guidance and training programmes, policies and techniques to achieve steady economic, social and cultural development and full and productive employment under conditions safeguarding fundamental political and economic freedoms to the individual.

72. בפרשנותה לסעיף 6 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, מבהירה ועדת האו"ם בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות כדלהלן:

The right to work is a fundamental right, recognized in several international legal instruments. The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR), as laid down in

article 6, deals more comprehensively than any other instrument with this right. **The right to work is essential for realizing other human rights and forms an inseparable and inherent part of human dignity.** Every individual has the right to be able to work, allowing him/her to live in dignity. **The right to work contributes at the same time to the survival of the individual and to that of his/her family, and insofar as work is freely chosen or accepted, to his/her development and recognition within the community. . . . The right to work, as guaranteed in the ICESCR, affirms the obligation of States parties to assure individuals their right to freely chosen or accepted work,** including the right not to be deprived of work unfairly. **This definition underlines the fact that respect for the individual and his dignity is expressed through the freedom of the individual regarding the choice to work, while emphasizing the importance of work for personal development as well as for social and economic inclusion.**

(U.N. Econ. & Soc. Council [ECOSOC], Comm. on Econ., Soc. & Cultural Rts., General Comment No. 18: The Right to Work (Art. 6 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights), ¶¶ 1, 4, U.N. Doc. E/C.12/GC/18 (6 Feb. 2006) (emphasis added)).

73. אם כן, הזכות לממש את חופש העיסוק נובעת מההכרה בכך שעבודתו של אדם היא לא רק מקור פרנסה לסיפוק צרכיו וצרכי בני משפחתו הבסיסיים למחייה. עבודתו של אדם מספקת גם את צרכיו החברתיים, האינטלקטואליים והאישיים, ולכן היא מהווה חלק אינהרנטי מהתנאים הדרושים למימוש חיים של חירות וכבוד.

ה. המשיבים פוגעים בזכותו של העותר לחיי משפחה, ובכך מעצימים את הפגיעה בזכותו לחופש תנועה אף יותר

74. במניעת חזרתו של העותר מארה"ב לביתו בגדה המערבית דרך נתבי"ג, מונעים המשיבים ממנו להתאחד עם הוריו ושתי אחיותיו, המתגוררים בגדה, ולסייע להם להתמודד עם מצב החירום ששורר בעקבות התפרצות נגיף הקורונה. בכך, פוגעים המשיבים פגיעה חמורה בזכות העותר לחיי משפחה. זכות זו נגזרת, בין היתר, מהזכות לכבוד האדם, ונמנית על הזכויות הטבעיות, הבסיסיות והחשובות ביותר. כפי שנקבע על ידי השופטת פרוקצ'יה בפרשת **דוברין**:

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו מעגן זכויות אדם לכבוד ולחירות . . . בתחומיה של הזכות לכבוד האדם, ניצבת זכותו של האדם למשפחה . . . הזכות למשפחה הינה אחד היסודות המרכזיים של הקיום האנושי. היא נגזרת מההגנה על כבוד האדם, מן הזכות לפרטיות, ומן ההגשמה של עקרון האוטונומיה של רצון הפרט, המצויה בגרעינו המהותי של מושג כבוד האדם.

(בג"ץ 2245/06 **דוברין נ' שרות בתי הסוהר**, פסי' 12 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה (פורסם בבנו, 13.6.2006) (אזכורים הושמטו)).

75. יחסים מיוחדים אלו בין בני אותו מעגל משפחתי זכו להכרה ולהגנת המשפט. כפי שאמר נשיא בית המשפט העליון דאז ברק בפרשת **עדאלה**:

'חובתנו הראשונית והבסיסית לקיים, לטפח ולשמור על התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיא, הווה ויהיה היסוד המשמר ומבטיח את קיומה של החברה האנושית – הלוא היא המשפחה הטבעית'. . . הקשר המשפחתי, והגנה עליו ועל מרכיביו הגרעיניים . . . מונח ביסוד המשפט

הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. קשורים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחוקים ומהמשמעותיים ביותר בחייו של אדם.

(בג"ץ 7052/03 עדאלת - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים, פ"ד סא(2) 202, פס' 25 לחוות דעתו של הנשיא ברק (2006) (הדגשה הוספה) (אזכור הושמט)).

76. בהתאם לאמור, ולנוכח חשיבותו העליונה של "הקשר המשפחתי... בחייו של היחיד ובחייה של החברה", מוקנית לכל אדם, הן על פי המשפט הישראלי והן על פי המשפט הבינלאומי, זכות לחיי משפחה (שם). כנגד זכות בסיסית וחיונית זו, מוטלת על המשיבים החובה לכבד את המעגל המשפחתי של העותר. והרי, נקבע על ידי בית המשפט העליון כי "ישראל מחויבת להגנה על התא המשפחתי מכותן של אמנות בין-לאומיות" (בג"ץ 3648/97 סטמקת נ' שר הפנים, פ"ד נג(2) 787, 728 (1999)).

77. בין היתר, תקנה 46 לאמנת האג (1907), המהווה דין בינלאומי מנהגי, קובעת:

יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמנות-הדת ומנהגי הפולחן.

78. מחקרו המקיף של הוועד הבינלאומי של הצלב האדום שפורסם בשנת 2005, במטרה לזחות את כללי המשפט ההומניטרי הבינלאומי המנהגי, מכיר את חובת המדינה להגן על חיי משפחה כאחד מכללים אלה:

Family life must be respected as far as possible.

(Jean-Marie Henckaerts & Louise Doswald-Beck, [1 Rules] Customary International Humanitarian Law 379-83, Rule 105 (Int'l Comm. Red Cross ed., 2005, Cambridge University Press 2009)).

79. חובת המדינה להגן על התא המשפחתי והזכות לחיי משפחה מוכרת גם במקורות בינלאומיים נוספים, ובין היתר:

סעיף 27 לאמנת גינבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה (1949) (להלן: אמנת גינבה הרביעית);

סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, הני"ל;

סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות, הני"ל;

סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948);

וסעיפים 8 ו-12 לאמנה להגנת זכויות אדם וחירויות יסוד (1950).

ג. ככל שהמשיבים מוסיפים למנוע מהעותר לחזור לביתו בגדת המערבית, גדלה הפגיעה בו ובזכויותו ופוחתת מידת הלגיטימיות של ההגבלה

80. יש להדגיש, כי בעניין זכות היציאה מן הארץ, אין מחלוקת כי לשאלת משך זמן החגבלה משמעות כבדת משקל "במימוש [ה]זכות... במובן זה שהזכות לצאת היא זכות המוקנית לאדם בכל עת שיחפוץ, ועל-כן, כאשר מוגבלת זכות היציאה", מידת הלגיטימיות של ההגבלה חולכת ופוחתת ככל שמתארכת תקופת המניעה (זילברשץ, הני"ל, בעמ' 90). "לא הרי הגבלת הזכות לימים ספורים כהגבלתה לחודשים, לשנים או לעד" (שם) (הדגשה הוספה).

81. כפי שנקבע באותו עניין על ידי בית המשפט העליון בפרשת ואנונו: ככל שהגבלה נפרשת על פני היקף גיאוגרפי נרחב יותר, וככל ששאר תנאיה קשים יותר, וזמן התמשכותה ארוך יותר, כך הולכת וגדלה עוצמת הפגיעה, והשיקול בינה לבין הערך הנוגד הופך להיות קשה ומורכב יותר. (בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006 (1) 320, פס' 15 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'ייה (הדגשה הוספת)).
82. קל וחומר, דברים אלו יפים לעניין הגבלה שמוטלת על חזרתו של אדם מחו"ל לארצו, ובהקשר זה אף מקבלים משנה תוקף. למנוע מאדם לחזור לארצו, בה הוא מתגורר לצד בני משפחתו, הינו מעשה חמור שבעתיים מלמנוע ממנו לצאת ממנה מלכתחילה. וכאמור, על פי מדיניות המשיבים, היתר יציאה מהגדה המערבית כולל חיתר חזרה אליה.
83. מפאת מדיניות המשיבים, האוסרת ככלל על תנועת פלסטינים דרך נתב"ג, והחלטתם השלילית בבקשתו הפרטנית של העותר להיתר מעבר דרך נתב"ג, נאטר עליו מלחזור לביתו בגדה המערבית מזה כשלושה חודשים. כל עוד המשיבים ממשיכים לאסור עליו לחזור מארה"ב לארצו דרך נתב"ג, כאשר דרך זו נותרת האפשרות היחידה לכניסתו לגדה המערבית, הם מחמירים את הפגיעה בזכויותיו לחופש התנועה, חופש העיסוק וחיי משפחה. כמו כן, כל עוד חזרה לגדה המערבית דרך ירדן נותרת בלתי אפשרית, מיזתיות החגבלה הגורפת (כמעט) על חזרתם של פלסטינים תושבי הגדה המערבית אליה מחו"ל דרך נתב"ג "הולכת ופוחתת" (זילברשץ, הנ"ל, בעמ' 90).

סיכומם של דברים

84. העותר, שהינו איש עסקים הרשום במרשם האוכלוסין של אזור הגדה המערבית, מחלק את זמנו, בהתאם לדרישות עבודתו, בין ביתו ברמאללה, העיר בה מתגוררים גם הוריו ואחיותיו, ובין ביתו שבמדינת פנסילבניה שבארה"ב, שם ממוקם אחד ממשרדיה הראשיים של החברה בה הוא מועסק. העותר יצא מהגדה המערבית לחו"ל, דרך ירדן, בסוף פברואר 2020, תוך כוונה לחזור באופן זה מארה"ב לביתו בגדה במחצית השנייה של החודש העוקב. אולם בטרם הספיק העותר לממש תכנית זו, סגרה ירדן את גבולותיה, באמצע מרץ, בעקבות התפרצות נגיף הקורונה. נכון לכתובת שורות אלו, חזרתו של העותר לגדה המערבית דרך ירדן נותרת בלתי אפשרית.
85. אף על פי כן, אלמלא מדיניות המשיבים הגורפת, האוסרת על חזרתם לגדה המערבית של תושביה הפלסטינים דרך נתב"ג אלא במקרים "הומניטאריים וחריגים" (ובמקרים בודדים נוספים שצוינו לעיל), יכול היה העותר לחזור לגדה מחו"ל, להתאחד שם עם בני משפחתו, ולמלא את תפקידו בחברתו באופן מיטבי. אולם, בגין מדיניות זו, וסירובם של המשיבים לאשר – ואף לבחון – את בקשתו להיתר חזרה דרך נתב"ג למרות הנסיבות ההומניטריות והחריגות ביותר של עניינו, העותר נאלץ להישאר בחו"ל מזה כשלושה חודשים.
86. בכך, נפגעות זכויות העותר לחופש תנועה – ובעיקר זכותו היסודית לחזור לארצו – ולחופש העיסוק ולחיי משפחה. משהחלטה בבקשתו של העותר לא נומקה ואף הסתמכה על דרישה

שסותרת את הקבוע בנהלי המשיבים עצמם, ומשהם התעלמו לחלוטין מהנסיבות ההומניטריות והחריגות ביותר המאפיינות את עניינו, נראה כי הפגיעה ההולכת ומחמירה בזכויותיו הינה בלתי מידתית ובלתי סבירה בעליל.

לאור כל האמור, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב כמבוקש בראשית העתירה ולחייבו בתשלום הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

יצוין, כי עתירה זו נתמכת בהצהרה שנחתמה על ידי העותר באופן אלקטרוני באמצעות שיחת וידאו עם הח"מ, בעת שהעותר נמצא במדינת פנסילבניה שבארה"ב והח"מ בירושלים. עותק של ההצהרה החתומה נשלח לח"מ באמצעות הדוא"ל. כפי שמפורט ב"הודעה לבית המשפט הנכבד בעניין ההצהרה הנ"ל", אשר מצורפת להצהרה החתומה, לא עלה בידי העותר לחתום על תצהיר בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי ישראלי, כיוון שהקונסוליה הכללית של ישראל בניו יורק, האחראית על מתן שירותים נוטריוניים לאנשים הנמצאים בפנסילבניה, סגורה לקבלת קהל עד להודעה חדשה, וזאת נוכח התפרצות נגיף הקורונה. תחת זאת, יצר העותר קשר עם נוטריונית ציבורית המוסמכת על פי דין בפנסילבניה, ומתכוון לחתום בפניה על תצהיר בימים הקרובים; אולם נמסר על ידה, כי השגת חותמת האפוסטיל צפויה לארוך כשבוע ימים ממועד החתימה. בהינתן נסיבות אלו, ולאור דחיפות העניין של העותר ונסיבותיו ההומניטריות והחריגות ביותר, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל לעת עתה את ההצהרה החתומה, ולהרשות לעותר להגיש בהמשך תצהיר מאומת על ידי נוטריונית בצירוף חותמת אפוסטיל.

כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל את ייפוי הכוח, שאף הוא נחתם על ידי העותר באופן אלקטרוני באמצעות שיחת וידאו שנערכה עם הח"מ בעת שהעותר נמצא בארה"ב והח"מ בירושלים, ושנשלח לח"מ באמצעות הדוא"ל.

17 ביוני, 2020

אוריאל מילס קורמן
 אהרון מילס קורמן, עו"ד
 ב"כ העותרים

[ת.ש. 110294]